

บันทึก

เรื่อง การออกกฎกระทรวงตามพระราชบัญญัติชื่อบุคคล พ.ศ. ๒๕๐๕  
เพื่อยกเว้นค่าธรรมเนียม

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีมีหนังสือ ที่ นร ๐๒๐๓/๒๑๓๙๕ ลงวันที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๓๕ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาความว่า กระทรวงมหาดไทยได้เสนอร่างกฎกระทรวง ฉบับที่ .. (พ.ศ. ....) ออกตามความในพระราชบัญญัติชื่อบุคคล พ.ศ. ๒๕๐๕ (แก้ไขเพิ่มเติม ข้อ ๔ แห่งกฎกระทรวง (พ.ศ. ๒๕๐๖) ออกตามความในพระราชบัญญัติชื่อบุคคล พ.ศ. ๒๕๐๕ โดยยกเว้นค่าธรรมเนียมการออกหนังสือสำคัญแสดงการเปลี่ยนชื่อตัว ชื่อรอง และการรับจดทะเบียนตั้งหรือเปลี่ยนชื่อสกุลแก่บุคคลบางประเภท) ซึ่งสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีพิจารณาแล้ว เห็นว่า มาตรา ๒๐ แห่งพระราชบัญญัติชื่อบุคคล พ.ศ. ๒๕๐๕ บัญญัติให้อำนาจรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยออกกฎกระทรวงกำหนดค่าธรรมเนียมซึ่งไม่เกินอัตราท้ายพระราชบัญญัติดังกล่าว แต่มิได้บัญญัติให้อำนาจในการยกเว้นค่าธรรมเนียมไว้ จึงมีปัญหาว่ารัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยจะมีอำนาจออกกฎกระทรวงยกเว้นค่าธรรมเนียมในเรื่องนี้ได้หรือไม่

รองนายกรัฐมนตรี (พลตำรวจเอก เภา สารสิน) สั่งและปฏิบัติราชการแทนนายกรัฐมนตรี พิจารณาแล้วมีคำสั่งให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาให้ความเห็นทางกฎหมายว่า ตามพระราชบัญญัติชื่อบุคคล พ.ศ. ๒๕๐๕ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยจะมีอำนาจออกกฎกระทรวงยกเว้นค่าธรรมเนียมในการเปลี่ยนชื่อตัว ชื่อรอง หรือรับจดทะเบียนตั้งหรือเปลี่ยนชื่อสกุล ได้หรือไม่ และหากสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาเห็นว่า กระทรวงมหาดไทยได้ดำเนินการตรวจพิจารณาร่างกฎกระทรวง ฉบับที่ .. (พ.ศ. ....) ออกตามความในพระราชบัญญัติชื่อบุคคล พ.ศ. ๒๕๐๕ ไปในคราวเดียวกัน

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๖) ได้พิจารณาปัญหาดังกล่าวโดยมีผู้แทนกระทรวงมหาดไทย (กรมการปกครอง) เป็นผู้ชี้แจงข้อเท็จจริงแล้ว มีความเห็นว่า โดยที่มาตรา ๒๐<sup>๑</sup> แห่งพระราชบัญญัติชื่อบุคคล พ.ศ. ๒๕๐๕ ได้บัญญัติให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมีอำนาจออกกฎกระทรวงกำหนดค่าธรรมเนียมไม่เกินอัตราท้ายพระราชบัญญัตินี้ การที่รัฐมนตรีจะใช้อำนาจตามบทบัญญัติดังกล่าวเพื่อออกกฎกระทรวงกำหนดค่าธรรมเนียมจึงกระทำได้เพียงแต่ให้มีการเรียกเก็บค่าธรรมเนียมภายในขอบเขตไม่เกิน

<sup>๑</sup> มาตรา ๒๐ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้อำนาจแต่งตั้งนายทะเบียน กับออกกฎกระทรวงกำหนดค่าธรรมเนียมไม่เกินอัตราท้ายพระราชบัญญัตินี้ และกำหนดกิจการอื่นเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวงนั้นเมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

จำนวนเงินที่ระบุไว้ท้ายพระราชบัญญัติ โดยอาจเป็นการกำหนดค่าธรรมเนียมแตกต่างกันสำหรับการดำเนินการให้แก่กิจการต่างๆ ได้ เช่น การดำเนินกิจการบางลักษณะอาจได้รับการลดหย่อนค่าธรรมเนียมให้เสียต่ำกว่าที่เรียกเก็บทั่วไป ดังที่เคยกำหนดไว้ใน ข้อ ๔ แห่งกฎกระทรวง (พ.ศ. ๒๕๐๖) ออกตามความในพระราชบัญญัติชื่อบุคคล พ.ศ. ๒๕๐๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๑๓) แต่สำหรับการจะออกกฎกระทรวงยกเว้นค่าธรรมเนียมให้แก่บุคคลบางประเภทนั้น จะกระทำได้ต่อเมื่อกฎหมายแม่บทให้อำนาจไว้โดยชัดแจ้งเท่านั้น เมื่อพระราชบัญญัติชื่อบุคคล พ.ศ. ๒๕๐๕ มิได้บัญญัติให้อำนาจแก่รัฐมนตรีไว้ จึงไม่อาจออกกฎกระทรวงยกเว้นค่าธรรมเนียมให้แก่บุคคลบางประเภทตามที่ประสงค์ได้ เพราะจะเป็นการใช้อำนาจเกินขอบเขตของกฎหมายแม่บท ซึ่งเป็นไปตามแนวทางที่คณะกรรมการกฤษฎีกาได้เคยวินิจฉัยไว้หลายเรื่องแล้ว<sup>๒</sup>

(ลงชื่อ) อักษราทร จุฬารัตน

(นายอักษราทร จุฬารัตน)

รองเลขาธิการฯ

ปฏิบัติราชการแทน เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

เมษายน ๒๕๓๕

---

<sup>๒</sup> เรื่องเสร็จที่ ๑๐/๒๕๐๘ (บันทึกความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๖) เรื่อง ขอยกเว้นหรือลดหย่อนค่าธรรมเนียมในการจดทะเบียนโอนมรดกที่ดิน ส่งพร้อมหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ สร ๐๙๐๓/๓๘๐ ลงวันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๐๘)

เรื่องเสร็จที่ ๒๔๖/๒๕๒๗ (บันทึกความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๑) เรื่อง ร่างกฎกระทรวง ฉบับที่ .. (พ.ศ. ....) ออกตามความในพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๕๒๒ ส่งพร้อมหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร ๐๕๐๑/๙๘๔ ลงวันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๒๗)

เรื่องเสร็จที่ ๓๑๔/๒๕๓๔ (บันทึกความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๗) เรื่อง การยกเว้นค่าธรรมเนียมและค่าอากรแสตมป์ในการโอนอสังหาริมทรัพย์ตามมาตรา ๑๑ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติการชลประทานหลวง พ.ศ. ๒๔๘๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการชลประทานหลวง (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๓๐ ส่งพร้อมหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนมาก ที่ นร ๐๖๐๑/๕๙๗ ลงวันที่ ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๓๔)